

СЕРІЯ «Економіка»

УДК 330

[https://doi.org/10.52058/2786-6025-2022-2\(2\)-86-94](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2022-2(2)-86-94)

Балаласєва Олена Юрїївна кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри журналістики та мовної комунікації, Національний університет біоресурсів і природокористування України, вул. Генерала Родімцева, 19, м. Київ, 03041, тел.: (044) 527-83-63, <https://orcid.org/0000-0002-2675-5554>

ЕКОНОМІКА, БІЗНЕС І ФІНАНСИ У ДЗЕРКАЛІ МЕДІА-СТАНДАРТУ

Анотація. Сучасні дослідники акцентують, що економіка, у будь-якій інтерпретації цього наукового терміна, найтіснішим чином пов'язана з феноменом соціальних комунікацій. Проблема забезпечення якісного інформування населення щодо економічних питань є актуальною для нашої країни. Орієнтиром для вітчизняних медіа можуть слугувати міжнародні технічні стандарти, які застосовують провідні світові агенції. Розробленням таких стандартів займається Міжнародна рада з питань преси та телекомунікацій (IPTC), місія якої полягає в тому, щоб спростувати розподіл інформації, розробляти та просувати ефективні технічні стандарти для покращення управління та обміну інформацією між контент-провайдерами, посередниками та споживачами. Одним із таких стандартів є таксономія медіатем *Media Topics*, розроблена на основі тематичних кодів *Subject Code* для класифікації, пошуку, підтримки маршрутизації та зберігання контенту, а також управління цифровими активами. В таксономії найрозлогішою є медіатема «Економіка, бізнес і фінанси», яка охоплює всі питання, стосовні планування, виробництва та обміну матеріальними цінностями. Мета статті – здійснити аналіз понять за темою «Економіка, бізнес і фінанси» в таксономії медіатем, розробленій Міжнародною радою з питань преси та телекомунікацій. У результаті аналізу з'ясовано, що зазначена медіатема є найбільшою не лише за кількістю понять – разом 251, що становить 23,52%, від загальної кількості, а й за розгалуженістю (за всіма рівнями ієрархії). Так, тема «Економіка, бізнес і фінанси» як поняття верхнього рівня ієрархії має 250 підпорядкованих об'єктів: 4 – на другому рівні, 27 – на третьому, 202 – на четвертому та 17 – на п'ятому. Чіткий і раціональний розподіл дозволяє швидко індексувати економічну новину, просувати якісний контент. Вивчення зарубіжного досвіду

застосування такого стандарту є актуальним і становить перспективний напрям подальших досліджень.

Ключові слова: економіка, бізнес, фінанси, медіа, стандарт, таксономія

Balalaieva Olena Yuriivna Ph.D. in Pedagogy, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Journalism and Linguistic Communication, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Henerala Rodimtseva St., 19, Kyiv, 03041, tel.: (044) 527-83-63, <https://orcid.org/0000-0002-2675-5554>

ECONOMY, BUSINESS AND FINANCE IN THE MIRROR OF MEDIA STANDARD

Abstract. Modern researchers emphasize that economics, in any interpretation of this scientific term, is most closely related to the phenomenon of social communications. The problem of providing quality information to the population on economic issues is relevant for our country. International technical standards applied by the world's leading agencies can serve as a reference point for the domestic media. Such standards are developed by the International Press Telecommunications Council (IPTC). IPTC's mission is to simplify the distribution of information, develop and promote effective technical standards to improve the management and exchange of information between content providers, resellers and consumers. One such standard is the Media Topics taxonomy, based on the Subject Code for classification, retrieval, routing and content storage, and digital asset management. In taxonomy, the most extensive media topic is "Economy, Business and Finance", which covers all issues related to planning, production and exchange of material values. The purpose of the article is to analyze the concepts on the topic "Economy, Business and Finance" in the taxonomy of media, developed by the International Council on Press and Telecommunications. The analysis revealed that this media topic is the largest not only in terms of the number of concepts – 251, which is 23.52% of the total, but also in terms of branching (at all levels of the hierarchy). Thus, the topic "Economics, Business and Finance" as a concept of the top level of the hierarchy has 250 subordinate objects: 4 – on the second level, 27 – on the third, 202 – on the fourth and 17 – on the fifth. Clear and rational distribution allows quickly index economic news, promote quality content. The study of foreign experience in the application of such a standard is relevant and is a promising area of further research.

Keywords: economics, business, finance, media, standard, taxonomy

Постановка проблеми. На думку дослідників, «ми живемо в світі цифрової економіки, спостерігаємо за розвитком штучного інтелекту та зміною вартості біткойнів, але можемо взагалі не розбиратися в макроекономічних показниках країни чи не розуміти принципів формування цін на валюту» [2].

Дж. Лішка, у дослідженні «Економічні новини, настрої та поведінка», проаналізувавши реальну економічну ситуацію у світі, економічні новини та економічні сподівання приватних осіб та компаній впродовж 9 років, дійшла висновку, що економічні новини впливають на прийняття рішень й поведінку споживачів. Коли експерти чи компанії прогнозують економічну поведінку суспільства, економічні новини можуть обумовлювати рішення підприємців, зрідка – приватні економічні рішення. Дослідниця зауважує, що новини – це один із багатьох джерел економічної інформації [7].

Проблема забезпечення якісного інформування населення щодо економічних питань є актуальною для нашої країни. Орієнтиром щодо технічних стандартів можуть слугувати зразки, розроблені Міжнародною радою з питань преси та телекомунікацій (IPTC).

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблема створення та застосування технічних стандартів, зокрема і IPTC, висвітлюється в працях Я. Еш, Е. Денніса [4], Р. Хеллера [5], Дж. Палласа, Л. Стреннегарда [2] та ін. Окремі спроби проаналізувати наявні таксономії IPTC здійснено і автором цього дослідження [1; 3]. Проте увага в цих працях приділяється загальним питанням і не сфокусована на аспекті висвітлення економічної інформації.

Мета статті – здійснити аналіз понять за темою «Економіка, бізнес і фінанси» в таксономії медіатем, розробленій Міжнародною радою з питань преси та телекомунікацій.

Виклад основного матеріалу. Міжнародна рада з питань преси та телекомунікацій (International Press Telecommunications Council, IPTC) – це організація, що об'єднує найбільші світові новинні агентства. Нині членами IPTC є понад 50 компаній та організацій новинної індустрії, включно з *Associated Press, Agenzia Nazionale Stampa Associata, Austria Presse Agentur, Agence France-Presse, BBC, Business Wire European Broadcasting Union, European Pressphoto Agency, Deutsche Presse-Agentur, Press Association, Thomson Reuters, The New York Times* та ін. Метою IPTC є створення та оптимізація технічних стандартів для обміну новинами [1; 6].

На категоризації тексту фокусується п'ятирівнева таксономія медіатем *Media Topics*, розроблена IPTC в 2010 р. на основі тематичних кодів *Subject Code* для класифікації, пошуку, підтримки маршрутизації та зберігання контенту, а також управління цифровими активами [1].

Таксономія організована за ієрархічним принципом. На найвищому рівні розташовано 17 понять, або термінів, як-от *спорт, політика, освіта, навколишнє середовище* тощо.

Загальну інформацію щодо кількості понять медіатем за рівнями ієрархії наведено в табл. 2.

Таблиця 2

Кількість понять медіатем

№	Медіатема	Кількість понять					Разом
		1 рівень	2 рівень	3 рівень	4 рівень	5 рівень	
1.	Економіка, бізнес і фінанси	1	4	27	202	17	251
2.	Спорт	1	8	111	74	—	194
3.	Політика	1	9	49	36	4	97
4.	Наука і технологія	1	9	37	11	—	58
5.	Злочинність, закон і правосуддя	1	5	26	21	4	57
6.	Мистецтво, культура та розваги	1	3	23	19	8	54
7.	Суспільство	1	9	38	5	1	54
8.	Релігія та віра	1	8	26	11	7	53
9.	Здоров'я	1	7	24	14	3	49
10.	Конфлікти, війна та мир	1	8	17	11	5	42
11.	Спосіб життя та дозвілля	1	2	1	20	—	38
12.	Праця	1	7	14	8	—	30
13.	Навколишнє середовище	1	6	16	5	—	28
14.	Катастрофа, аварія та надзвичайна подія	1	4	7	11	2	25
15.	Освіта	1	5	10	4	—	20
16.	Людські інтереси	1	5	4	2	—	12
17.	Погода	1	4	—	—	—	5

Співвідношення кількості понять медіатем зображено на рис. 1

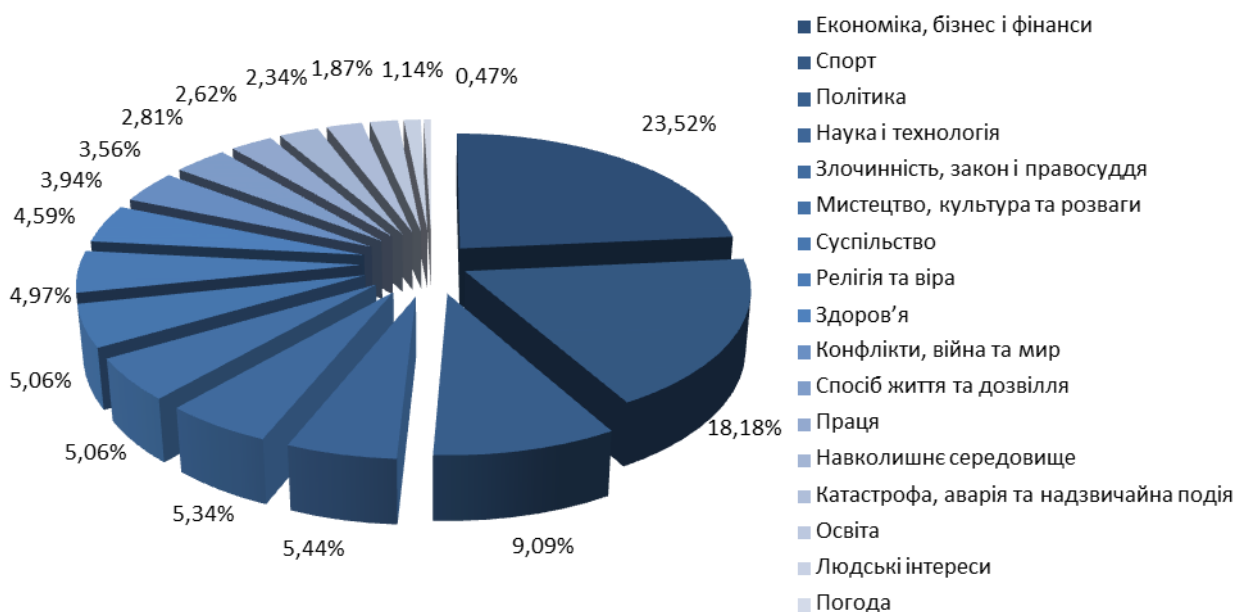

Рис. 1. Співвідношення кількості понять медіатем (у %)

Проте найрозлогішою є медіатема «Економіка, бізнес і фінанси», яка охоплює всі питання, стосовні планування, виробництва та обміну матеріальними цінностями і становить 23,52%, від загальної кількості понять.

Поняття верхнього рівня має 250 підпорядкованих об'єктів: 4 – на другому рівні, 27 – на третьому, 202 – на четвертому та 17 – на п'ятому рівні.

На другому ієрархічному рівні розташовано 4 теми: «Бізнес-інформація», «Сектор економіки», «Економіка», «Ринок та обмін».

Ієрархію понять за темою «Економіка, бізнес і фінанси» зображено на рис. 2.

▼ medtop:04000000	economy, business and finance
▼ medtop:20000170	business information
▼ medtop:20000171	business finance
medtop:20000172	accounting and audit
medtop:20000173	analysts comment
medtop:20000174	bankruptcy
▶ medtop:20000183	corporate financing
medtop:20000176	credit rating
medtop:20000177	dividend announcement
medtop:20000178	earnings
medtop:20000179	earnings forecast
▶ medtop:20000180	financial statement
medtop:20000182	financially distressed company
medtop:20000185	shareholder
medtop:20001230	corporate social responsibility
▶ medtop:20000188	human resources
▶ medtop:20000192	strategy and marketing
▶ medtop:20000209	economic sector
▶ medtop:20000344	economy
▶ medtop:20000385	market and exchange

Рис. 2. Ієрархія понять теми «Економіка, бізнес і фінанси» в Media Topic
(Джерело: офіційний сайт International Press Telecommunications Council [6])

Перша тема «Бізнес-інформація» містить інформацію про окремих суб'єктів господарювання, зокрема компанії, корпорації, благодійні організації та має 4 підпорядковані об'єкти: *фінансування бізнесу* (фінанси суб'єкта господарювання), *корпоративна соціальна відповідальність* (практики ведення бізнесу, що відбивають відповідальну соціальну, етичну та екологічну політику), *людські ресурси* (люди, які працюють у бізнесі та як ними керують) і *стратегія та маркетинг* (планування напрямку розвитку компанії та продаж її продуктів і послуг для реалізації стратегії).

Далі поняття «фінансування бізнесу» охоплює *бухгалтерський облік та аудит* (зміни щодо застосовних правил бухгалтерського обліку та аудиту), *аналітичні коментарі* (коментарі аналітиків, аналіз та рекомендації), *банкрутство* (оголошення про банкрутство), *кредитний рейтинг* (офіційні

звіти певних рейтингових агентств щодо інвестиційного ризику компанії чи підприємства), *оголошення про дивіденди* (оголошення про виплату дивідендів), *прибуток* (будь-яке оприлюднення результатів прибутків), *прогноз прибутків* (прогноз аналітиків щодо прибутків компанії), *фінансово неспроможні компанії* (відомості, що компанія має фінансові проблеми, але ще не оголосила про банкрутство), *акціонер* (власник однієї або кількох акцій компанії), *фінансовий звіт* (офіційні звіти про фінансові результати компанії)

Поняття «корпоративне фінансування» (рішення щодо фінансування, структурування капіталу та інвестицій корпорації) поєднує в собі такі підпоняття: *зворотній викуп* (програми викупу акцій), *реструктуризація та рекапіталізація* (продаж підрозділів компанії, поділ існуючих компаній на підрозділи холдингової компанії тощо), *біржова діяльність* (оголошення про основні фондові події: блок-торги, нові максимуми чи мінімуми тощо) та *розміщення акцій* (первинне публічне розміщенням акцій, первинна публічна пропозиція).

Поняття «людські ресурси» охоплює таке: *звільнення та скорочення штату* (заплановане або фактичне скорочення робочої сили), *керівництво* (керівники компанії, призначення та зміни), *опціон на акції* (контракт про купівлю або продаж акцій за певною ціною).

Тема «Стратегія та маркетинг» є дуже широкою та індексує новини, стосовні таких понять: *річні та спеціальні корпоративні збори* (новини про звіти компанії та річні чи спеціальні корпоративні збори), *річний звіт* (наявність або зміст річних звітів компанії), *рада директорів* (призначення або зміни в раді директорів компанії), *управління бізнесом* (ділове адміністрування), *комерційний контракт* (контракти щодо комерційної діяльності), *відокремлення компанії* (створення нових компаній, що відокремлюються від існуючих), *глобалізація економіки* (ведення бізнесу в усьому світі), *спільне підприємство*, *викуп за рахунок кредитного лідера* (отримання контролю над компанією шляхом купівлі її акцій за позичені гроші), *ліцензійна угода* (документ, що визначає умови ліцензування об'єктів інтелектуальної власності), *викуп компанії менеджментом* (отримання контролю над компанією шляхом купівлі її акцій), *злиття та поглинання*, *новий продукт або послуга* (виведення продуктів або послуг, які є новими на ринку), *аутсорсинг* (ділова практика, в якій послуги або посадові функції виконуються сторонніми виконавцями), *патент, авторське право та торгова марка* (інтелектуальна власність як патенти, авторські права та торгові марки), *відкликання продукції* (рішення компанії повернути або відремонтувати дефектний продукт), *публічний договір* (письмові контракти між компаніями та державними органами для виконання робіт, постачання продукції чи надання послуг), *дослідження та розробки* (дослідження та витрати на розробку нового продукту чи послуги).

Друга тема «Економічний сектор» містить інформацію, згруповану відповідно до економічної діяльності за продуктами чи послугами, такими як: сільське господарство, хімічна промисловість, обчислювальна техніка та інформація, технології, будівництво та майно, споживчі товари, ремісничі промисловість, енергія та ресурси, фінансові та ділові послуги, логістика, виробництво та машинобудування, засоби масової інформації, металургія та мінеральна сировина, переробна промисловість, роздрібна, індустрія туризму та відпочинку, транспорт, комунальні послуги.

Третя тема «Економіка» охоплює загальний контент про торгівлю та економіку і містить поняття *макроекономіка* (широкомасштабна економіка на світовому чи національному рівні) та *економіка спільної участі* (рівний розподіл доступу до товарів і послуг). Зі свого боку, тема макроекономіки охоплює такі поняття: *облігації* (корпоративні або державні папери, що представляють позику грошей за фіксованою ставкою і на фіксований час компанії чи уряду), *бюджети та бюджетування* (метод збалансування доходів і витрат), *бізнес-підприємство* (організації, створені, як правило, з метою отримання прибутку шляхом вироблення та продажу товару або послуги), *центральний банк* (головний банк країни, який встановлює процентні ставки та забезпечує переказ коштів між комерційними банками), *споживачі* (покупці товарів і послуг), *кредит і борг, валюта* (система грошей, що використовується в країні, включаючи вартість однієї валюти порівняно з іншою), *дефляція* (падіння цін), *економічне зростання* (збільшення ВВП), *економічний показник* (певні індекси, такі як запаси компаній, рух цін, що показують стан економіки), *економічна організація* (підприємці, промислові та торгові асоціації, товариства та інші групи приватного сектора), *ринки, що розвиваються* (ті ринки, які намагаються вийти у світову економіку та ті, що потребують фінансової допомоги від міжнародних кредиторів), *статистика зайнятості, експорт, державна допомога* (надання урядом фінансової та іншої допомоги урядом), *державний борг, імпорту, інфляція, процентна ставка, міжнародні економічні установи* (такі організації, як ЮНІДО, Світовий банк, Світова організація торгівлі, Імпортно-експертний банк тощо), *міжнародна торгівля, інвестиції, грошово-кредитна політика* (політика державного банку щодо кількості грошей в обігу та курсу, за яким вони можуть бути позичені), *іпотека* (позика грошей для придбання нерухомості, будь то земельна ділянка чи будівля), *взаємні фонди* (пули акцій або облігацій для продажу), *ціни, рецесії* (зниження ВВП протягом 2 кварталів поспіль) та *тарифи*.

А в останньому розділі «Ринок і обмін» індексовано інформацію про організації для купівлі та продажу акції, валюти, товари та інші товари, включно з такими поняттями: *товарний ринок* (бартер або торгівля товарами, як-от бавовна, нафта, вугілля, метали тощо), *борговий ринок* (ринок торгівлі борговими інструментами, як-от облігації, банківські акцепти, векселі,

розписки тощо), валютний ринок (торгівля валютами в усьому світі через регульовані ринки), ринок позик (ринок, де гроші доступні для позики за певних процентних ставок), цінні папери (ринки для торгівлі паперами компанії, акціями, облігаціями), власне акції (корпоративні папери, які дають фізичній особі право власності на частину прибутків компанії).

Висновки. В результаті аналізу з'ясовано, що медіатема «Економіка, бізнес і фінанси» є найбільшою не лише за кількістю понять – разом 251, що становить 23,52%, від загальної кількості, а й за розгалуженістю (за всіма рівнями ієрархії). Чіткий і раціональний розподіл дозволяє швидко індексувати економічну новину, просувати якісний контент. Вивчення зарубіжного досвіду застосування такого стандарту є актуальним і становить перспективний напрям подальших досліджень.

Література:

1. Балалаєва О. Ю. Аналіз новинних кодів за стандартами Міжнародної ради з питань преси та телекомунікацій. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України*. 2017. Вип. 272. С. 103-110.
2. Крючок М. Кому потрібна економічна журналістика в Україні? *Media Sapiens*. 2017. URL: <https://ms.detector.media/poglyad/post/19754/2017-10-03-komu-potribna-ekonomichna-zhurnalistyka-v-ukraini/>
3. Balalaieva O. Yu. Media topics in descriptors of International Press Telecommunications Council. *Вісник Львівського університету. Серія Журналістика*. 2017. Вип. 42. С. 151-158.
4. Dennis E. Toward a Taxonomy of New Media – Management Views of an Evolving Industry // *The International Journal of Media Management*. 2001. Vol. 3, No. 1. P. 26–32.
5. Heller R. S. A media taxonomy. *IEEE Multimedia*. 1995. Vol. 2, Issue 4. P. 36-45.
6. IPTC Official Website. URL: <http://www.iptc.org>.
7. Lischka Ju. Чи впливає економічна журналістика на економіку? *European Journalism Observatory*. 07/04/2017. URL: <https://ua.ejo-online.eu/2875/mediadoslidzhennia/>
8. Organizations and the Media: Organizing in a Mediatized World / Ed. by J. Pallas, L. Strannegard, S. Jonsson. Routledge, 2014. 280 p.

References:

1. Balalaieva, O. Yu. (2017). Analiz novynnykh kodiv za standartamy Mizhnarodnoi rady z pytan presy ta telekomunikatsii [Analysis of new codes under the standards of the International Press Telecommunications Council]. *Naukovyi visnyk Natsionalnoho universytetu bioresursiv i pryrodokorystuvannia Ukrainy*. – *Scientific Herald of NULES*. 272, 103-110.
2. Kryuchok, M. (2017). Komu potribna ekonomichna zhurnalistyka v Ukraini? [Who needs economic journalism in Ukraine?]. *Media Sapiens*. 2017. URL: <https://ms.detector.media/poglyad/post/19754/2017-10-03-komu-potribna-ekonomichna-zhurnalistyka-v-ukraini/>
3. Balalaieva, O. Yu. (2017). Media topics in descriptors of International Press Telecommunications Council. *Visnyk Lvivskoho natsionalnoho universytetu. Serii Zhurnalistyka*, 42, 151-158.
4. Dennis, E. Ash, J. (2001). Toward a Taxonomy of New Media – Management Views of an Evolving Industry. *The International Journal of Media Management*. Vol. 3, No. 1, 26–32.
5. Heller, R. S., Martin, C. D. (1995). A media taxonomy. *IEEE Multimedia*. Vol. 2, Issue 4, 36 – 45.

6. IPTC Official Website. URL: <http://www.iptc.org>.
7. Lischka, Ju. (2017). Chy vplyvaie ekonomichna zhurnalistyka na ekonomiku? [Does economic journalism affect the economy?]. European Journalism Observatory. URL: <https://ua.ejo-online.eu/2875/mediadoslidzhennia/>
8. Organizations and the Media: Organizing in a Mediatized World (2014). Ed. by J. Pallas, L. Strannegard, S. Jonsson. Routledge, 280.